46

דברים (חומש) ב - ג סיחון ועוג

הערה לשלב הראשון של פרק ב ע' גליונות דברים תשי"ג, תשט"ו.

ה. **שאלות בדיוקים ברש"י**

1. ב כ"ט ד"ה עד אשר אעבור את הירדן: (א) מה קשה לו?
מוסב על "אעברה בארצך". (ב) מדוע רש"י איננו מפרש גם את המקום המקביל בפר' כ"א כ"ב עד אשר נעבור את גבולך.

2. ב ל"ז " וכל אשר צוה ה' אלוקינו: (א) מה קשה לו?
שלא לכבוש הנחנו. (ב) איכן מציננו לרש"י שמיישב קשי כזה גם בפרשת ואתחנן?

ב. ב ל"ז רק אל ארץ בני עמון לא קרבת, כל יד נחל יבוק וערי ההר.
השוה לפסוקנו יהושע י"ג כ"ד-כ"ה: ויתן משה למטה גד לבני גד למשפחותם: ויהי להם הגבול יעזר וכל ערי הגלעד וחצי ארץ בני עמון...

הסבר, כיצד אין הפסוק ביהושע סותר לנאמר בפסוקנו! העזר בשופטים י"א.

ג. ג' ב' ויאמר ה' אלי אל תירא אותו:

במדבר רבה י"ט "אל תירא אותו" זה שאמר הכתוב (משלי כ"א) "אשרי אדם מפחד תמיד" לכך הוא מדת הצדיקים, אע"פ שהקב"ה מבטיחן, אין פורשין מיראה, וכן ביעקב (פר' ל"ב) "ויירא יעקב" - למה נתירא? אמר: "שמא נתלכלכתי אצל לבן בכלום... ותניבני הקב"ה!" ואף משה תפס את היראה כנגד אביו. ולמה נתיירא? אמר: "שמא מעלו ישראל במלחמת סיחון או נתלכלכו בעבירה".
אמר לו הקב"ה: "אל תירא".

רמב"ן במדבר כ"א ל"ד: ... ועל דרך הפשט לא היה בדעתו של משה להוריש עתה לישראל ארץ סיחון ועוג... ובאה סיחון עצמו לקראת ישראל למדברה וילחם בם על כרחם, אז הודיע ה': "ראה החילותי תת לפניך את סיחון ואת ארצו" כי מכאן תתחיל בכבוש שבעה עממים, אבל עוג אסף כל חילו אדרעי, והיא עיר בקצה גבולו, והיו ישראל יכולים לעבור מעליו כאשר נסו מעל עשו, והשם אמר לו: "אל תירא אותו"...

אברבנאל: משה וכל ישראל פחד קרבם ורעדה בשמעם שבהיות עוג יוצא לקראתם אחרי נצחון על מלך האמורי, לא היה אלא מפני שאמיץ לבו בגבורים והם לבו בקרבו לנקום את נקמת סיחון.

1) הסבר מה השאלה המורשת מפני כלם. (ומה היא משמעות השאלה במדרש "למה נתירא" - מן הפרוש נאמר, שהתירא מפני עשר וארבע מאות איש אשר עמו!)

2) מהי השאלה הנוספת המתעוררת לנוכח המסופר בפרק ב, שאותה מיישב הרמב"ן?

3) מה בין המדרש לבין שני המפרשים בהסבר פחדו של משה?

4) הסבר את המקורות במדרש המסומנים בקו

5) לדברי הרמב"ן המסומנים בקו: מניין לו לרמב"ן סוד אותה דעתו?
מה קשה בדבר לא להוריש לישראל נחלת סיחון ועוג?

ד. אל תירא אותו.
רמב"ן: בסיחון לא הוצרך לומר "אל תירא אותו", אלא מעוג היה מפחד, שלא תעמוד לו (שלעוג) זכות ששמש לאברהם, שנ' (פר' י"ד) "ויבא הפליט" - זהו עוג.

השוה:

- דברים ב' ד' אתם עוברים בגבול אחיכם בני עשו... וייראו מכם	- דברים ו' י"ג את ה' אלוקיך תירא
	- " י' " ליראה אותו כל הימים
	- ויקרא י"ט איש אמו ואביו תיראו
- דב' ז' יח'... רבים הגויים האלה... לא תירא מהם...	- דברים י' י"ג כי אם ליראה את ה'
- דב' כ' א' עם רב ממך לא תירא מהם	- מלכים א י"ח ג' ועובדיה ירא את ה'

- מלכים ב' א' ד' ואדוננו ... מפני שלמה - תהלים קי"ב אשרי איש ירא את ה'

1. הסדר לפי הדרגתיות הגדל מהו ההבדל במשמעות בין "ירא את" ובין "ירא מפני" או "ירא מ..."?

2. במה מסייע ההבדל המקראי הזה לדרש המובא ברש"י דלעיל?